

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра економіки та менеджменту

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти та вчених**

м. Одеса, 21 листопада 2025 року

**Одеса
2025**

Організатори: Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра економіки та менеджменту.

Укладачі:

Кібік Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Котлубай Вячеслав Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Капустян Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія».

Економіко-правовий розвиток сучасної України : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти та вчених, м. Одеса, 21 листопада 2025 р. / за ред. д.е.н., проф. О.М. Кібік. Одеса : НУ «ОЮА», 2025. 262 с.

DOI: 10.32837/11300.31015

Думка укладачів може не збігатись з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу несе автор. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності несе автор.

Бойко Д.П.	
Вплив цифрових валют та криптоактивів на систему оподаткування і бухгалтерського обліку.....	166
Вишневський О.В.	
Блокчейн-технології як інструмент підвищення прозорості та безпеки облікових даних і транзакцій	170
Карандо М.О.	
Інформаційні технології в бухгалтерському обліку	173
Корчомкіна В.С.	
Методичні аспекти обліку пошкоджених активів в Україні	175
Марченко К.І.	
Хмарні технології бухгалтерського обліку: переваги, ризики та перспективи для українського бізнесу.....	178
Раулець Д.І.	
Застосування штучного інтелекту в підвищенні ефективності податкового контролю	181
Самусевич Д.Р.	
Особливості ведення бухгалтерського обліку та роль бухгалтера в умовах воєнного стану в Україні	184
Сінько К.І.	
Трансформація бухгалтерського обліку й оподаткування під впливом діджиталізації, воєнного стану та інтеграційних процесів	187
Деляєва В.В., Зварич С.А.	
Механізми регулювання офшорних юрисдикцій у контексті міжнародної податкової конкуренції: виклики та перспективи для України після 2022 року	190
Кравчук С.О.	
Проблеми тіньової економіки та шляхи їх мінімізації засобами сучасного обліку й аналітики	194
Павлюченко Д.М.	
Роль податків у формуванні доходів держави та забезпеченні економічного розвитку.....	197
Протеняк С.Є.	
Бухгалтерський облік в умовах воєнного стану	200
Терещина А.С.	
Автоматизація бухгалтерського обліку: виклики та переваги для малого бізнесу.....	203

Література

1. Перчук О.В., Девко С.Т., Вовченко Р.С. Перспективи впровадження штучного інтелекту для адміністрування податків. *Агросвіт*. 2025. №3. С. 103-110.
2. Усачов А.І. Штучний інтелект у системі фіскального регулювання: перспективи впровадження на регіональному рівні. *Фінанси, банківська справа та страхування*. 2025. № 5(287). С. 146-153.
3. Боднарчук І.О., Боднар С.В., Матерева А.О. Штучний інтелект як інструмент для протидії ухиленню від сплати податків: аналіз інструментів для виявлення схем ухилення від сплати податків. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №5. С. 267-269.

Самусевич Д.Р.,

здобувачка 2 курсу

факультету судового та міжнародного права,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА РОЛЬ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Воєнний стан змінив майже всі аспекти економічної діяльності держави. Підприємства, організації, установи та фізичні особи-підприємці опинилися в умовах високої невизначеності, руйнування виробничих потужностей, втрати активів, міграції персоналу та перебоїв у логістиці. У таких обставинах роль бухгалтера набула особливої ваги. Від точності облікових даних, достовірності фінансової звітності, правильності відображення гуманітарних операцій, витрат на оборону та допомогу Збройним силам залежить не лише податкова безпека, а й стабільність підприємства. Держава, у свою чергу, запровадила ряд антикризових заходів, зокрема спрощення звітності, податкові пільги, нові механізми обліку гуманітарної допомоги, та надала бухгалтерам певну гнучкість у документальному оформленні господарських операцій [1].

З 2022–2025 рр. внесено зміни до низки нормативних актів, зокрема: оновлення стосуються цифровізації обліку, спрощення вимог до звітності та

впровадження стандартів сталого розвитку; запроваджено спеціальні податкові режими для платників єдиного податку та пільги на період воєнного стану; особливості складання фінансової звітності та проведення інвентаризації під час форс-мажору; введення обмежень НБУ на валютні операції, зняття готівки, платежі за імпортними контрактами, що впливає на бухгалтерський облік валютних зобов'язань, курсових різниць і міжбанківських операцій; усі отримані матеріальні цінності, грошові кошти, роботи чи послуги мають бути задокументовані актом приймання-передачі, із зазначенням джерела та призначення. У бухгалтерському обліку така допомога відображається: як доходи від безоплатно отриманих активів – для підприємств; або як витрати на передачу допомоги – для благодійних фондів та волонтерських організацій; у податковому обліку збитки визнаються у складі витрат відповідного звітного періоду, якщо підтверджено факт знищення; інвентаризація в умовах бойових дій. Рекомендується застосовувати дистанційні методи підтвердження – фотофіксацію, відеозаписи, сервіси геолокації.

Сучасний бухгалтер – не лише виконавець облікових операцій, а стратегічний радник, аналітик, який оцінює фінансові ризики, прогнозує грошові потоки, визначає оптимальні джерела фінансування. У воєнний час він консулює керівництво щодо резервів ліквідності, реструктуризації заборгованості, розрахунків із контрагентами, а також бере участь у формуванні політики безперервності бізнесу. Бухгалтер виступає контролером законності та достовірності. Через підвищений ризик шахрайства, крадіжок і помилок бухгалтер зобов'язаний впроваджувати систему внутрішнього контролю: розподіл обов'язків, подвійне затвердження платежів, регулярний моніторинг залишків. Сучасний бухгалтер є організатором документообігу. Під час евакуації підприємств або втрати архівів він відповідає за збереження електронних копій документів. Рекомендується створювати резервні бази даних (на зовнішніх серверах або у «хмарних» сховищах), а також дублювати документи у форматі PDF із кваліфікованим електронним підписом (КЕП). У воєнний час бухгалтер стає одним із ключових фахівців, який забезпечує фінансову дисципліну, прозорість допомоги військовим і волонтерам. Правильне ведення обліку коштів,

отриманих на потреби оборони, є проявом громадянської відповідальності та довіри до бізнесу.

Проблемні аспекти ведення бухгалтерського обліку у воєнний час:

1. Часті зміни законодавства. Необхідність постійного моніторингу офіційних джерел (Мінфін, ДПС, НБУ) для уникнення помилок.
2. Втрати первинних документів. Багато підприємств у зоні бойових дій втратили архіви – потрібні альтернативні підтвердження.
3. Обмеження банківських операцій. Валютні ліміти та обмеження міжнародних платежів ускладнюють облік.
4. Психологічне навантаження. Постійний стрес і відповідальність збільшують ризик помилок; тому важливо організувати внутрішню підтримку персоналу.
5. Відсутність повного доступу до програмного забезпечення. Потрібні резервні копії та альтернативні методи ручного обліку.

Рекомендації для бухгалтерів та підприємств:

1. Оновлювати облікову політику при кожних змінах законодавства.
2. Вести журнали ризиків і контрольних заходів (RiskLog).
3. Зберігати копії первинних документів у хмарних сховищах (GoogleDrive, OneDrive, Dropbox).
4. Регулярно проводити внутрішній аудит, навіть дистанційно.
5. Підвищувати кваліфікацію – брати участь у вебінарах Мінфіну, Палати аудиторів, Спілки бухгалтерів України.
6. Використовувати міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) для підвищення прозорості звітності, особливо якщо підприємство має іноземних партнерів.
7. Формувати «антикризові пакети» документів – акти втрат, інвентаризаційні описи, договори про благодійну допомогу.

Бухгалтерський облік у період воєнного стану – це не просто інструмент контролю, а система забезпечення життєздатності підприємства.

Роль бухгалтера в сучасних умовах розширюється: він стає радником, аналітиком, координатором і гарантом фінансової безпеки.

Своєчасне відображення операцій, правильне оформлення гуманітарної допомоги, точна звітність і прозорий документообіг сприяють відновленню довіри до бізнесу, залученню інвестицій та міжнародної допомоги.

Таким чином, бухгалтер у воєнний час – це не лише зберігач цифр, а й стратегічний партнер у збереженні економічної стійкості держави.

Література

1. Патута М., Шматковська Т. Особливості бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2022. №4(77). С. 53-63.

Сінько К.І.,

здобувачка 2 курсу

факультету судового та міжнародного права,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ТРАНСФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Й ОПОДАТКУВАННЯ ПІД ВПЛИВОМ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ, ВОЄННОГО СТАНУ ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Прискорена діджиталізація стає не лише трендом, а й нагальною потребою, що забезпечує гнучкість та оперативність в умовах воєнного стану, який, у свою чергу, вимагає швидких адаптивних рішень для підтримки економіки та оцінки збитків. Одночасно євроінтеграційні процеси зумовлюють необхідність гармонізації національних стандартів з міжнародними. Трансформація методологічних підходів до організації бухгалтерського обліку на підприємствах охоплює такі ключові аспекти:

1) Автоматизація облікових процесів. Спеціалізовані програмні засоби, засновані на цифрових технологіях, виступають важливим інструментом для автоматизації та оптимізації облікових процесів і операцій у сучасному економічному середовищі. Вони здатні ефективно забезпечувати такі завдання, як реєстрація фінансових транзакцій, обчислення заробітної плати, нарахування податків, складання первинної документації та формування звітності. У межах українського ринку широко використовуються різноманітні програмні рішення